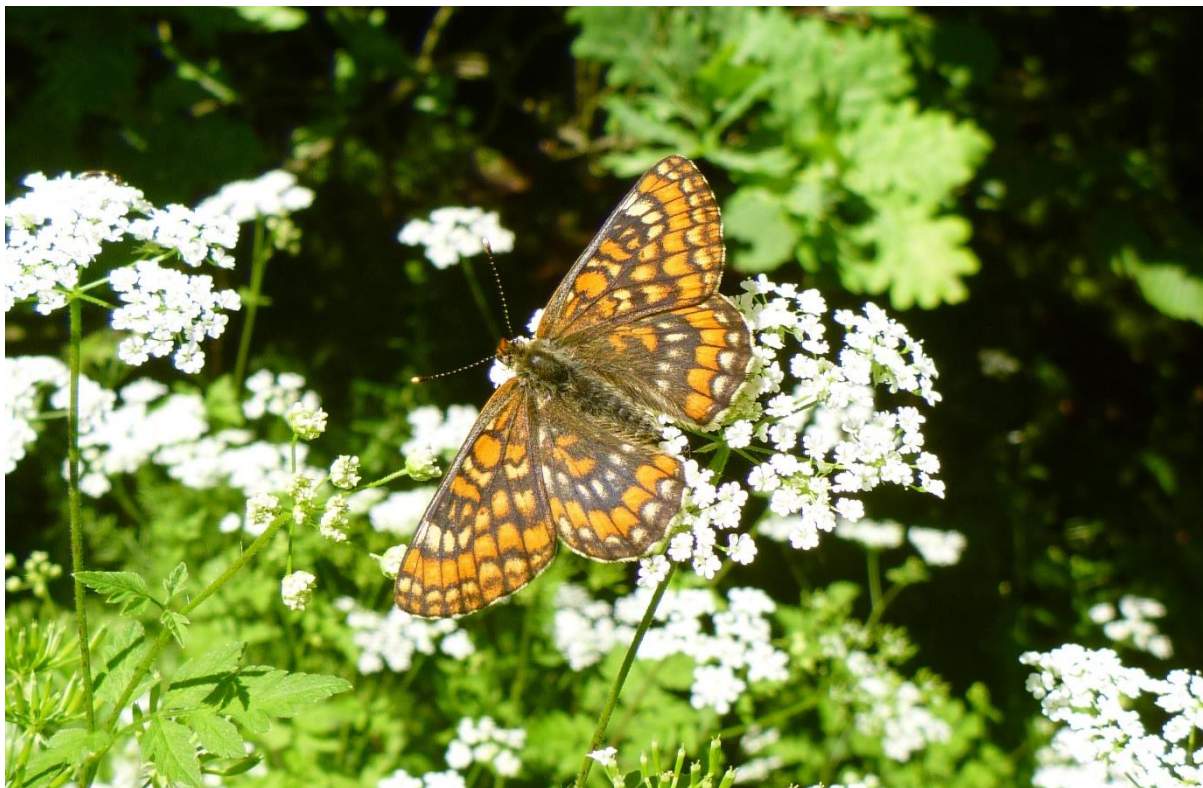

Wyniki monitoringu przeplatki maturna *Euphydryas (Hypodryas) maturna*

przeplatka maturna *Euphydryas (Hypodryas) maturna* (fot. A. Smolis)

1. Sprawozdanie z monitoringu przeplatki maturny *Euphydryas (Hypodryas) maturna* w Polsce

I. INFORMACJE OGÓLNE

1. Kod, nazwa polska i nazwa łacińska

6169 przeplatka maturna *Euphydryas (Hypodryas) maturna*

2. Informacja w jakich regionach biogeograficznych występuje dany gatunek

Gatunek występuje w regionie biogeograficznym kontynentalnym

3. Koordynatorzy główni: obecni i w poprzednich badaniach

2011: Małgorzata Makomaska-Juchiewicz

2014: Małgorzata Makomaska-Juchiewicz

2017-2018: Małgorzata Makomaska-Juchiewicz

4. Koordynatorzy krajowi: obecni i w poprzednich badaniach

2011: Adam Malkiewicz

2014: Adam Malkiewicz

2017-2018: Adam Malkiewicz

5. Współpracownicy: obecni i w poprzednich badaniach

2011: brak

2014: brak

2017-2018: brak

6. Eksperti lokalni: obecni i w poprzednich badaniach

2011: Cezary Bystrowski, Tomasz Ginszt, Marek Hołowiński, Marcin Kadej, Adam Malkiewicz, Ewelina Myśków, Krzysztof Pałka, Radosław Stelmaszczyk

2014: Malwina Barczyk, Cezary Bystrowski, Marek Hołowiński, Marcin Kadej, Adam Malkiewicz, Ewelina Myśków, Krzysztof Pałka, Adrian Smolis, Marcin Sielezniew, Radosław Stelmaszczyk, Dariusz Tarnawski, Marlena Zawisza

2017-2018: Cezary Bystrowski, Stanisław Fuglewicz, Marcin Kadej, Adam Malkiewicz, Krzysztof Pałka, Adrian Smolis, Marcin Sielezniew, Dariusz Tarnawski

7. Lata i miesiące obecnych i poprzednich badań z informacją, czy jeżeli były istotne różnice w porze badań oraz warunkach pogodowych pomiędzy kolejnymi powtórzeniami badań, to czy mogły one wpłynąć na różnice w wynikach badań:

2011: maj-sierpień (głównie czerwiec)

2014: maj-sierpień (głównie czerwiec)

2017-2018: maj-sierpień (głównie czerwiec)

Wykonawcy nie sygnalizowali wpływu warunków pogodowych na wyniki badań.

8. Liczba stanowisk i obszarów Natura 2000 przypadająca na poszczególne etapy badań:

Tab. 1A. Liczba stanowisk przypadająca na poszczególne etapy badań dla gatunku przeplatka maturna *Euphydryas (Hypodryas) maturna* w regionie biogeograficznym kontynentalnym, monitoring **skończony**

W latach (cykl)	Dokładnie w latach	Liczba stanowisk gatunku <u>przeplatka maturna</u> <i>Euphydryas (Hypodryas) maturna</i> monitorowanych w latach	Liczba usuniętych	Liczba dodanych	Liczba niemonitorowanych (i nieusuniętych)	Uwagi
2009-2012	2011	9	-	-	-	Brak
2013-2014	2014	16	1	8	-	Zrezygnowano z monitoringu stanowiska Grzybów
2015-2018	2017-2018	20	1	5	-	W latach 2017-2018 zbadano 20 stanowisk, przy czym wyłączono z monitoringu stanowisko Borowina i wprowadzono do badań 5 nowych stanowisk (Borowina 2, Chrośnica-Janówek, Grobla Honczarowska, Iskań i Matcze)

Tab. 1B. Liczba obszarów Natura 2000 przypadająca na poszczególne etapy badań dla gatunku przeplatka matura *Euphydryas (Hypodryas) matura* w regionie biogeograficznym kontynentalnym, monitoring **skończony**

W latach (cykl)	Dokładnie w latach	Liczba obszarów Natura 2000 z gatunkiem <u>przeplatka matura</u> <i>Euphydryas (Hypodryas) matura</i> monitorowanych w latach	Liczba usuniętych	Liczba dodanych**	Liczba niemonitorowanych (i nieusuniętych)	Uwagi
2009-2012	2011	2	-		-	Podano liczbę obszarów, na których sporządzono raporty roczne.
2013-2014	2014	11	-	9	-	Podano liczbę obszarów, na których znajdowały się stanowiska badane w r. 2014, dla których sporządzono raporty roczne.
2015-2018	2017-2018	12	-	1	-	Podano liczbę obszarów, na których znajdowały się stanowiska badane w r. 2017 i r. 2018, dla których sporządzono raporty roczne.

9. Informacja czy była zmieniana metodyka, w tym waloryzacja oraz kiedy i na czym polegała;

W pracach monitoringowych w latach 2017-2018 (podobnie jak w roku 2014) zastosowano metodykę opisaną w przewodniku metodycznym GIOŚ. Metodyka ta różni się nieco od zastosowanej w pierwszym etapie prac monitoringowych w 2011 w zakresie przyjętych wskaźników stanu siedliska. W 2011 roku badano dodatkowo 2 wskaźniki siedliskowe: *historia (stanowiska)* i *zwarcie roślin żywicielskich*. W metodyce opisanej w przewodniku zrezygnowano z określania tych 2 wskaźników.

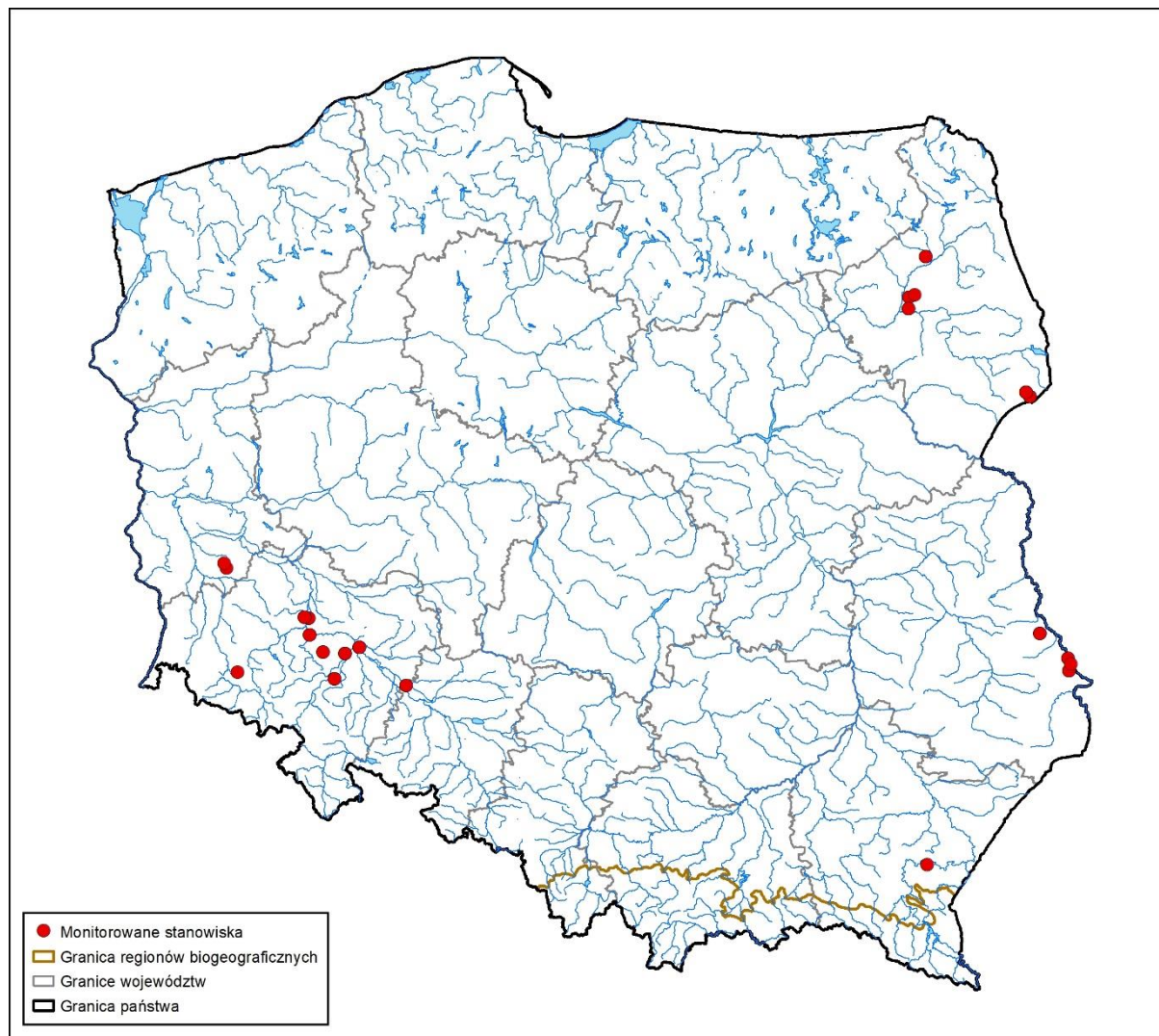
10. Informacja o ewentualnym wykorzystaniu wyników z innych projektów

Nie wykorzystywano

11. Reprezentatywność wyników pod względem lokalizacji, ocena właściwego rozmieszczenia

W latach 2017-2018 prace przeprowadzono na 20 stanowiskach (wszystkie w regionie biogeograficznym kontynentalnym). W stosunku do poprzedniego etapu monitoringu (2014), w którym monitorowano 16 stanowisk, wprowadzono następujące zmiany: wyłączono z monitoringu stanowisko Borowina, zastępując je nowym stanowiskiem Borowina 2 (stanowisko Borowina zostało niewłaściwie zlokalizowane; jego położenie i wymiary transektu były niezgodne z dotychczasową wiedzą o występowaniu gatunku w obszarze) oraz wprowadzono do badań kolejne nowe stanowiska (Chrośnica-Janówek, Grobla Honczarowska, Iskań i Matcze). We wstępnym etapie prac w 2011 r. monitorowano 9 stanowisk; jedno z nich (Grzybów) wyłączono z monitoringu w 2014.

Wydaje się, że te 20 stanowisk stanowi już odpowiednią reprezentację rozmieszczenia i zasobów gatunku.

Mapa rozmieszczenia stanowisk monitoringowych

2. Sprawozdanie z monitoringu przeplatki maturalnej *Euphydryas (Hypodryas) matura* w regionie biogeograficznym kontynentalnym

II.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISK

Tab. 2. Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na stanowiskach w regionie biogeograficznym **kontynentalnym** w różnych okresach badawczych dla gatunku przeplatka maturalna *Euphydryas (Hypodryas) matura* – monitoring **skończony**

Nazwa parametru/ Stan ochrony	Nazwa wskaźnika*/ Nazwa parametru	OCENA stanu gatunku <u>przeplatka maturalna</u> <i>Euphydryas (Hypodryas) matura</i> na stanowiskach												Suma monitorowanych stanowisk		
		Liczba stanowisk z daną oceną:														
		FV			U1			U2			XX					
		poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz
		2011	2014	2017-2018	2011	2014	2017-2018	2011	2014	2017-2018	2011	2014	2017-2018	2011	2014	2017-2018
Populacja	indeks liczebności	-	1	2	1	1	4	-	10	14	3	4	-	4	16	20
	izolacja	5	11	13	1	4	5	1	1	2	1	-	-	8	16	20
	liczba obserwowanych osobników	3	1	3	3	3	3	1	12	14	1	-	-	8	16	20
	liczba oprzędów	1	-	3	4	2	2	3	14	15	-	-	-	8	16	20
	Parametr: Populacja	2	-	1	2	3	4	3	13	14	2	-	1	9	16	20
Siedlisko gatunku	baza pokarmowa	1	2	3	6	7	6	1	4	11	-	3	-	8	16	20
	ekspozycja słoneczna	6	11	12	1	3	4	-	-	2	1	2	2	8	16	20
	historia*	1	-	-	1	-	-	-	-	-	4	-	-	6	-	-
	zwarcie roślin żywicielskich*	-	-	-	1	-	-	-	-	-	3	-	-	4	-	-
	Parametr: Siedlisko gatunku	3	5	7	4	4	4	-	4	9	2	3	-	9	16	20
Perspektywy ochrony		2	4	5	5	9	11	-	3	4	2	-	-	9	16	20
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)		3	-	2	1	3	4	3	13	14	2	-	-	9	16	20

*Wskaźniki badane wyłącznie w 2011 r.

Uwaga: W 2011 roku badano dodatkowo 2 wskaźniki siedliskowe: *historia (stanowiska)* i *zwarcie roślin żywicielskich*. W metodyce opisanej w przewodniku zrezygnowano z określania tych 2 wskaźników.

Tab. 2.A. Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony, parametrów i wskaźników łącznie tylko na tych stanowiskach, na których powtarzano badania, w regionie biogeograficznym **kontynentalnym** w różnych okresach badawczych dla gatunku przeplatka matura *Euphydryas (Hypodryas) matura* - monitoring **skończony**

Nazwa wskaźnika/ parametru/ Stan ochrony	ZMIANY OCEN gatunku <u>przeplatka matura</u> <i>Euphydryas (Hypodryas) matura</i>									Suma stanowisk, na których powtarzano badania
	Liczba stanowisk z daną zmianą, w tym rzeczywistą									
	poprawa			pogorszenie			zmiana z oceny XX	zmiana na ocenę XX	brak zmian	
	o 1 stopień	o 2 stopnie (z U2 na FV)	Razem poprawa	o 1 stopień	o 2 stopnie (z FV na U2)	Razem pogorszenie				
indeks liczebności	3	-	3	1	-	1	4	-	7	15
izolacja	1	-	1	1	-	1	-	-	13	15
liczba obserwowanych osobników	3	1	4	3	-	3	-	-	8	15
liczba oprzędów	2	2	4	1	-	1	-	-	10	15
Parametr: Populacja	3	-	3	1	-	1	-	1	10	15
baza pokarmowa	-	1	1	3	-	3	3	-	8	15
ekspozycja słoneczna mikrosiedlisk	1	-	1	1	1	2	1	1	10	15
Parametr: Siedlisko gatunku	-	1	1	2	-	2	3	-	9	15
Perspektywy ochrony	3	-	3	2	-	2	-	-	10	15
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)	3	1	4	1	-	1	-	-	10	15
UWAGI: np. podanie informacji o zmianach pozornych										

PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE STANOWISK

II.A.1 Wskaźniki stanu ochrony, aktualne oddziaływania i przewidywane zagrożenia w regionie biogeograficznym kontynentalnym na stanowiskach

1. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników populacji na stanowiskach

Indeks liczebności

Wartość wskaźnika indeks liczebności wyniosła od 0 (Chrośnica-Janówek) i 0,5 (Borowina 2) do 29,8 osobnika/100m transektu (Łąki nad Ubrodowianką). Jedna ocena FV dla tego wskaźnika (Łąki nad Ubrodowianką). Sześć stanowisk otrzymało ocenę U1, a cztery – U2. W porównaniu z rokiem 2014 na dwóch stanowiskach odnotowano poprawę oceny z U2 na U1, a w jednym jej pogorszenie z U1 na U2: Wrocław - Las Rędziński, gdzie nastąpił nieduży spadek wartości wskaźnika z 2,5 na 2,0 osobniki/100m transektu.

Izolacja

Wartość wskaźnika mieściła się w przedziale 1 – 87 km. Szesnaście z 20 stanowisk to stanowiska nieizolowane, które otrzymały ocenę FV. Cztery izolowane populacje to Borowina, gdzie odległość do najbliższego stanowiska wyniosła 87 km, Chrośnica-Janówek (71 km), Bystrzyca Oławska (35 km) na Dolnym Śląsku oraz Iskań na Podkarpaciu, oddalony od najbliższego stanowiska o 200 km.

Liczba obserwowanych osobników

Na 19 badanych stanowiskach stwierdzono obecność gatunku, a tylko na jednym (Iskań) go nie stwierdzono. Wartość wskaźnika liczba obserwowanych osobników wyniosła od 0 (Chrośnica-Janówek) i 0,25 (Borowina 2) do 13,6 osobnika/100m transektu (Łąki nad Ubrodowianką). Jedno stanowisko otrzymało ocenę FV (Łąki nad Ubrodowianką), cztery – U1, a czternaście – U2 (stanowisko Chwalimierz - XX). W porównaniu z rokiem 2014 r. na jednym stanowisku (Wrocław - Las Rędziński) odnotowano spadek wartości wskaźnika, na dziesięciu wartości były na podobnym poziomie, a na pozostałych trzech liczba zaobserwowanych osobników wzrosła. W przypadku tych 3 stanowisk wzrost był na tyle duży, że skutkował poprawą oceny o jeden stopień: na dwóch stanowiskach ocena wzrosła z U2 na U1 a w jednym przypadku (Łąki nad Ubrodowianką) – z U1 na FV. W przypadku stanowiska Wrocław - Las Rędziński ocena uległa pogorszeniu – z U1 na U2.

Liczba oprzędów

Na niemal wszystkich badanych stanowiskach (19) stwierdzono obecność oprzędów gąsienic. Tylko na jednym stanowisku Borowina 2 ich nie odnaleziono. Znaczna poprawa oceny tego wskaźnika (z U2 na FV) wystąpiła na dwóch stanowiskach: Chwalimierz, Okulice. Na dwóch kolejnych jest poprawa o jeden stopień (z U1 na FV): Łąki nad Ubrodowianką i Wielowieś-Zaborów. Z kolei pogorszenie oceny tego wskaźnika o 1 stopień (z U1 na U2) nastąpiło na tylko jednym stanowisku (Bystrzyca Oławska). Na pozostałych 10 stanowiskach oceny pozostały bez zmian w stosunku do 2014 roku.

2. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników siedliska gatunku na stanowiskach

Baza pokarmowa

Wskaźnik został oceniony na FV na trzech stanowiskach (Chrośnica-Janówek, Chwalimierz i Wielowieś-Zaborów), na U1 na sześciu, a na U2 na pozostałych 11 stanowiskach. Ta ostatnia ocena w porównaniu do poprzedniego sezonu monitoringu (2014) oznacza wyraźny wzrost ocen złych (z 4 do 11 ocen U2), jednak tylko na trzech stanowiskach jest to faktyczne pogorszenie o 1 stopień. Na trzech innych pozorna zmiana wynika z faktu, że w 2014 były trzy stanowiska z ocenami XX. Na jednym stanowisku (Chwalimierz) nastąpiła poprawa o dwa stopnie. Związane to jest z pozytywnymi wynikami programu nasadzeń roślin żywicielskich na tym stanowisku.

Ekspozycja słoneczna mikrosiedlisk

Ten wskaźnik został generalnie dobrze oceniony: FV na 12 stanowiskach, U1 na 4, a U2 na dwóch stanowiskach (Iskań i Zielona Droga). Wskaźnik ten uległ poprawie o 1 stopień na jednym stanowisku, natomiast ocena jego stanu się pogorszyła na 2 stanowiskach (po 1 o jeden i dwa stopnie). W dwóch innych przypadkach stanowisk chodzi o zmianę z XX oraz na XX.

3. Stan i zmiany w czasie poszczególnych aktualnych oddziaływań dla gatunku na stanowiskach

Większość badanych populacji zasiedla tereny podlegające różnego rodzaju antropogenicznym przekształceniom, w związku z tym lista stwierdzonych oddziaływań jest dość długa. W latach 2017-2018 zidentyfikowano ich ponad 20; związane są z gospodarką leśną i rolną (na stanowiskach łąkowych), z remontami wałów przeciwpowodziowych i poboczy dróg. Jednak większość z nich wykazywana była z pojedynczych (1-2) stanowiskach. Najistotniejszym oddziaływaniem była szerząca się „choroba zamierania jesionów” (**K04.05. zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)**), stwierdzona na 13 stanowiskach. Inne istotne oddziaływania wynikają z przywiązania przeplatki do określonego stadium sukcesji ekologicznej: na 4 stanowiskach stwierdzono przekształcanie luźnej mozaiki zarośli oraz heliofilnych roślin zielnych w zwarte zbiorowiska leśne (**K02.01. zmiana składu gatunkowego (sukcesja)**) oraz uszczuplanie bazy pokarmowej dla motyli poprzez zarastanie siedlisk przeplatki przez gatunki inwazyjne (**I01. nierodzące gatunki zaborcze**). Na niektórych stanowiskach drzewa chore (podsychające) lub zdradzające objawy choroby (zwiędłe i suche pędy wierzchołkowe) bywają wycinane jako potencjalne rozsadniki choroby (Oddziaływania o kodach: **B02.02 wycinka lasu; B02.03 usuwanie podszytu; B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew; B02.06 przerzedzenie warstwy drzew**). Nadal zgłaszane oddziaływanie, choć na mniejszą skalę, to: **F05.06 zbieranie w celach kolekcjonerskich (zmiana intensywności z A na X)**. Wobec niewielkich rozmiarów populacji lokalnych przeplatka matura zagrożona może być także przez czynniki wewnątrzpokulacyjne, takie jak np. spadek zmienności genetycznej czy wzrost wsobności osobniczej (**K05.01 zmniejszenie płodności / depresja genetyczna (inbredowa) u zwierząt**). Dla stanowisk łąkowych gatunku (Podlasie, Lubelskie), oddziaływaniem którego intensywność zwiększyła się od poprzedniego badania jest koszenie (**A03.02 intensywne koszenie lub intensyfikacja**).

4. Stan i zmiany w czasie w zakresie i intensywności poszczególnych przewidywanych zagrożeń dla gatunku na stanowiskach.

Najczęściej wskazywanym przyszłym zagrożeniem jest szerząca się „choroba zamierania jesionów” (**K04.05. zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)**) – 10 stanowisk, przy utrzymywaniu się intensywności A i wyraźnym wzroście intensywności B. Drzewa chore (podsychające) lub zdradzające objawy choroby prawdopodobnie będą wycinane jako potencjalne rozsadniki choroby (**B02.02 wycinka lasu; B02.03 usuwanie podszytu; B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew i inne rodzaje praktyk leśnych, nie wymienione powyżej**). Kolejnym nadal wymienianym zagrożeniem (potencjalnym) bywa **F05.06 zbieranie w celach kolekcjonerskich** – 7 stanowisk, przy zmniejszającej się intensywności. Wśród przewidywanych zagrożeń pojawia się też **intensyfikacja rolnictwa, głównie kośnego użytkowania siedliska** (A.02.01, A03) dotycząca w sumie 4 stanowisk. Może też negatywnie wpłynąć na stan populacji rozjeżdżanie roślin żywicielskich larw i oprzędów na nich (**D01 drogi, ścieżki i drogi kolejowe, D01.02 drogi, autostrady; G01.02 turystyka piesza, jazda konna i jazda na pojazdach niezmotoryzowanych; G01.03 pojazdy zmotoryzowane**) – 6 stanowisk. Na 4 stanowiskach jest zagrożenie na skutek: **J02.03 Regulowania (prostowania) koryt rzecznych i zmiana przebiegu koryt rzecznych, J02.01.01 budowy polderów, J02.04 Zalewania - modyfikacje**. Na 4 stanowiskach przewiduje się dalsze zmiany sukcesyjne (**K02 Ewolucja biocenotyczna, sukcesja; K02.01 zmiana składu gatunkowego (sukcesja) oraz I01. nierodzące gatunki zaborcze**). W 4 kolejnych przypadkach są to: **Nieznane zagrożenie lub nacisk o nieznanej intensywności**. Pozostałe wymieniane przez ekspertów pojedynczo zagrożenia nie mają tak istotnego znaczenia, jak powyżej omówione.

II.A.2. Stan ochrony i jego parametry w regionie biogeograficznym kontynentalnym - na stanowiskach

1. Stan i zmiany w czasie parametru populacji na stanowiskach

Stan populacji został oceniony jako właściwy na jednym stanowisku. W przypadku czterech stanowisk (20%) parametr otrzymał ocenę niezadowalającą U1, a w przypadku 14 - złą U2. O takich ocenach zdecydowały wskaźniki dotyczące liczebności (zwłaszcza indeks liczebności). Generalnie odnotowano stosunkowo niską liczebność. W porównaniu z poprzednim badaniem zmiany w ocenach dotyczyły pięciu stanowisk. Poprawa oceny z U2 do U1 dla stanowisk Okulice i Wielowieś-Zaborów wynikała ze wzrostu liczebności. Poprawa z U1 na FV dla stanowiska Łąki nad Ubrodowianką wynikała ze zwiększenia się liczby obserwowanych osobników. Pogorszenie oceny z U1 na U2 w przypadku stanowiska Wrocław - Las Rędziński wynikało ze spadku liczebności, który mógł być częściowo spowodowany nie do końca optymalnymi warunkami w czasie kontroli; nie powinny one jednak wpłynąć decydująco na aż tak duży spadek wartości wskaźników dotyczących liczebności. Ta zmiana jest zmianą prawdziwą. Piąta zmiana dotyczy stanowiska Chwalimierz, gdzie populacja została oceniona jako XX (poprzednio U2), z powodu dużej różnicy w ocenie liczebności motyli i oprzędów gąsienic. Nie wpłynęło to na ocenę ogólną stanowiska (FV).

2. Stan i zmiany w czasie parametru siedliska gatunku na stanowiskach

Stan siedlisk oceniono na większości 9 stanowisk jako zły (słaba baza pokarmowa oraz braki odpowiedniej ekspozycji słonecznej stanowisk przez ekspansywne byliny i zacieniające drzewa). W przypadku czterech stanowisk (20%) parametr otrzymał ocenę - U1, siedmiu FV, a żadnego - XX. Decydujący wpływ na złą ocenę miał wskaźnik baza pokarmowa - 11 ocen U2 (prawdziwe pogorszenie na 3 stanowiskach). W porównaniu z 2014 r. zmiany ocen dotyczą przede wszystkim bazy pokarmowej (7 zmian), ale też ekspozycji słonecznej mikrosiedlisk (5 zmian). Ponad dwukrotnie wzrosła liczba ocen złych (U2) dla siedliska gatunku (z 4 na 9 ocen), gdy w pierwszym sezonie badań (2011r.) ocen takich nie było wcale (przy 2 ocenach XX).

3. Stan i zmiany w czasie parametru perspektyw ochrony gatunku na stanowiskach

W przypadku pięciu stanowisk perspektywy ochrony oceniono jako dobre - FV, jedenastu – niezadowolające U1, a czterech jako złe U2. Ocenę tego parametru nie są więc bardziej optymistyczne niż oceny stanu populacji oraz siedliska. Niezadowolające oceny wynikały np. z niewielkiej liczebności dorosłych, słabych rokowań dla siedliska (choroba zamierania jesionów) i zmian sukcesyjnych (zarastanie). W krótkim okresie siedmiu lat (2011-2018) doszło do stopniowego pogorszenia się ocen perspektyw ochrony w porównaniu z poprzednim badaniem, co widać na przykładzie wzrostu ocen U1 (od 5 przez 9 do 11). Z drugiej strony liczba ocen FV i U2 w porównaniu z rokiem 2014 zmieniła się tylko o jedno stanowisko, co wiąże się z ogólnym wzrostem liczby monitorowanych stanowisk z 16 do 20. W przypadku 10 stanowisk oceny perspektyw ochrony pozostały takie same, jak w poprzednim badaniu. Co ciekawe, parametr ten uległ zmianie oceny na obu stanowiskach w Puszczy Białowieskiej; dla stanowiska Podcerkwa – składnica jest to zmiana na gorsze (U1 na U2), a na Zielonej Drodze na lepsze (U2 na U1).

4. Stan ochrony gatunku i jego zmiany w czasie na stanowiskach

Stan ochrony gatunku został oceniony jako właściwy FV w przypadku dwóch stanowisk (Chwalimierz oraz Łąki nad Ubrodowianką). W przypadku czterech stanowisk oceniono go jako niezadowolający U1, a w przypadku czternastu – jako zły U2. O takich ocenach zadecydowały oceny stanu populacji, wynikające ze stosunkowo niskiej liczebności gatunku na badanych stanowiskach. Zmiany w ocenach w porównaniu z poprzednim badaniem w 2014 r. dotyczyły stanowisk: Okulice, Wielowieś-Zaborów (poprawa oceny z U2 na U1), Łąki nad Ubrodowianką (poprawa oceny z U1 na FV), Chwalimierz (z U2 na FV) oraz stanowiska Wrocław Las Rędziński (pogorszenie oceny z U1 na U2). We wszystkich przypadkach wynikało to ze zmian liczebności gatunku, a w Chwalimierzu, głównie ze zmiany w bazie pokarmowej. Związane to jest z pozytywnymi wynikami programu nasadzeń roślin żywicielskich na tym stanowisku.

Jeśli chodzi o wszystkie 3 dotychczasowe etapy prac (2011, 2014 i 2017), oceny stanu ochrony nie uległy zmianom na 10 stanowiskach.

II.B. POZOSTAŁE TABELI NA POZIOMIE STANOWISKA

Tab. 3. Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych stanowiskach w regionie biogeograficznym **kontynentalnym** dla gatunku przeplatka matura *Euphydryas (Hypodryas) maturna* - monitoring **skończony**

Lp.	KOD OBSZARU Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stanowiska	Nazwa stanowiska	OCENY gatunku <i>przeplatka matura</i> <i>Euphydryas (Hypodryas) maturna</i> na poszczególnych stanowiskach*											
						Populacja			Siedlisko gatunku			Perspektywy ochrony			Stan ochrony (ocena ogólna)		
						poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz
						W roku 2011	w roku 2014	w latach 2017-2018	W roku 2011	w roku 2014	w latach 2017-2018	W roku 2011	w roku 2014	w latach 2017-2018	W roku 2011	w roku 2014	w latach 2017-2018
1.	PLH020017	Grądy w Dolinie Odry	dolnośląskie	5184	Bystrzyca Oławska	-	U1	U1	-	U1	U2	-	U1	U1	-	U1	U1
2.	PLH020018	Łęgi Odrzańskie	dolnośląskie	4451	Grzybów	U2	-	-	U1	-	-	U1	-	-	U2	-	-
3.	PLH020018	Łęgi Odrzańskie	dolnośląskie	4452	Malczyce	FV	U2	U2	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	U2	U2
4.	PLH020036	Dolina Widawy	dolnośląskie	3663	Wrocław - Las Rędziński	FV	U1	U2	FV	FV	U1	U1	U1	U1	FV	U1	U2
5.	PLH020037	Góry i Pogórze Kaczawskie	dolnośląskie	9498	Chrośnica-Janówek	-	-	U2	-	-	FV	-	-	U1	-	-	U2
6.	PLH020055	Przeplatki nad Bystrzycą	dolnośląskie	3661	Okulice	U1	U2	U1	U1	FV	FV	U1	U1	U1	U1	U2	U1
7.	PLH020103	Łęgi nad Bystrzycą	dolnośląskie	4023	Wrocław - Ratyń	U2	U2	U2	U1	U1	U1	U1	U2	U1	U2	U2	U2
8.			dolnośląskie/ Wysoczyzna Średzka	5514	Chwalimierz	-	U2	XX	-	U2	FV	-	U1	FV	-	U2	FV
9.			dolnośląskie/ Obniżenie Ścinawskie	5180	Wielowieś - Zaborów	-	U2	U1	-	FV	FV	-	FV	FV	-	U2	U1
10.	PLH060032	Poleska Dolina Bugu	lubelskie	5804	Krynica	-	U2	U2	-	U1	U1	-	FV	U1	-	U2	U2
11.	PLH060032	Poleska Dolina Bugu	lubelskie	10923	Matcze	-	-	U1	-	-	FV	-	-	FV	-	-	U1

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2015-2018

Lp.	KOD OBSZARU Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Województwo kraina geograficzna	Id stano- wiska	Nazwa stanowiska	OCENY gatunku przeplatka matura <i>Euphydryas (Hypodryas) matura</i> na poszczególnych stanowiskach*											
						Populacja			Siedlisko gatunku			Perspektywy ochrony			Stan ochrony (ocena ogólna)		
						poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz
						W roku 2011	w roku 2014	w latach 2017- 2018	W roku 2011	w roku 2014	w latach 2017- 2018	W roku 2011	w roku 2014	w latach 2017- 2018	W roku 2011	w roku 2014	w latach 2017- 2018
12.	PLH060099	Uroczyska Lasów Strzeleckich	lubelskie	4461	łąki nad Ubrodowianką	U1	U1	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	FV	U1	FV
13.	PLH060102	Las Żaliński	lubelskie	4405	Żalin	U2	U2	U2	U1	U1	U1	U1	U2	U2	U2	U2	U2
14.	PLH080030	Borowina	lubuskie	5187	Borowina	-	U2	-	-	U2	-	-	U1	-	-	U2	-
15.	PLH080030	Borowina	lubuskie	11030	Borowina 2	-	-	U2	-	-	U2	-	-	U2	-	-	U2
16.	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	3487	Podcerkwa - składnica	XX	U2	U2	XX	U2	U2	XX	U1	U2	XX	U2	U2
17.	PLH180012	Ostoja Przemyska	podkarpackie	11154	Iskań	-	-	U2	-	-	U2	-	-	U2	-	-	U2
18.	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	3488	Zielona Droga	XX	U2	U2	XX	U2	U2	XX	U2	U1	XX	U2	U2
19.	PLH200008	Dolina Biebrzy	podlaskie	5478	Giełczyn-Brzeziny B	-	U2	U2	-	XX	U2	-	U1	U1	-	U2	U2
20.	PLH200008	Dolina Biebrzy	podlaskie	10887	Grobla Honczarowska	-	-	U2	-	-	U2	-	-	U1	-	-	U2
21.	PLH200008	Dolina Biebrzy	podlaskie	5476	Kapice	-	U2	U2	-	XX	U2	-	U1	U1	-	U2	U2
22.	PLH200008	Dolina Biebrzy	podlaskie	5477	Pogorzały	-	U2	U2	-	XX	U2	-	U1	U1	-	U2	U2
Suma poszczególnych ocen stanowisk					FV	2	-	1	3	5	7	2	4	5	3	-	2
					U1	2	3	4	4	4	4	5	9	11	1	3	4
					U2	3	13	14	-	4	9	-	3	4	3	13	14
					XX	2	-	1	2	3	-	2	-	-	2	-	-
RAZEM liczba ocenianych stanowisk/ ocen						9	16	20	9	16	20	9	16	20	9	16	20
Uwagi: We wstępnym etapie prac (2011) monitorowano 9 stanowisk, w kolejnym etapie 16 stanowisk, przy czym zrezygnowano z monitoringu stanowiska Grzybów i włączono do badań 8 nowych stanowisk. W latach 2017-2018 zbadano 20 stanowisk, przy czym wyłączono z monitoringu stanowisko Borowina i wprowadzono do badań 5 nowych stanowisk (Borowina 2, Chrośnica-Janówek, Grobla Honczarowska, Matcze i Iskań).																	

* Brak oceny oznacza, że stanowisko nie było badane w danym sezonie monitoringowym

Wyróżnienie różnic w ocenach: Kolorem zielonym wyróżniono zmianę oceny z niższej na wyższą, kolorem pomarańczowym – z wyższej na niższą, a szarym zmianę na stan nieznany (są to zmiany dotyczące dwóch ostatnich etapów prac). Kolorem niebieskim zaznaczono oceny bez zmian we wszystkich trzech etapach prac.

Inne uwagi: W przypadku jednego stanowiska - Bystrzyca Oławska - ocena ogólna U1 jest wyższa niż najniższa z ocen parametrów (siedlisko U2). Wyjaśnienie: Mimo złej oceny U2 dla parametru opisującego siedlisko, postanowiono utrzymać ocenę ogólną na poziomie U1 (jak w poprzednim etapie), biorąc pod uwagę fakt, że badana populacja wydaje się być jedną z najliczniejszych w obrębie Dolnego Śląska, aktualne nieźle oceny wskaźników populacyjnych (liczebność wyższa niż w 2014 r.; nieco niższa liczba oprzędów) oraz prowadzone zabiegi ochronne (nasadzenia roślin żywicielskich).

III.A. PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW NATURA 2000

Tab. 6. Oceny: stanu ochrony, jego parametrów i wskaźników łącznie na obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym **kontynentalnym** w różnych okresach badawczych dla gatunku przeplatka maturna *Euphydryas (Hypodryas) maturna* - monitoring **skończony**

Nazwa parametru/ Stan ochrony	Nazwa wskaźnika/ Nazwa parametru	OCENA stanu gatunku przeplatka maturna <i>Euphydryas (Hypodryas) maturna</i> w obszarach Natura 2000												Suma monitorowanych obszarów Natura 2000		
		Liczba obszarów Natura 2000 z daną oceną:														
		FV			U1			U2			XX					
		poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz	poprzednio		teraz
		2011	2014	2017-2018	2011	2014	2017-2018	2011	2014	2017-2018	2011	2014	2017-2018	2011	2014	2017-2018
Populacja	indeks liczebności	-	-	-	1	-	2	-	5	6	1	6	1	2	11	9
	izolacja	1	2	5	1	2	1	-	2	2	-	5	1	2	11	9
	liczba obserwowanych osobników	-	-	-	1	-	2	1	7	6	-	4	1	2	11	9
	liczba oprzędów	-	-	-	2	1	1	-	6	7	-	4	1	2	11	9
	Parametr: Populacja	-	-	-	1	1	2	1	6	6	-	4	5	2	11	13
Siedlisko gatunku	baza pokarmowa		-	1		5	2	-	2	5	-	4	1	2	11	9
	ekspozycja słoneczna mikrosiedlisk	2	5	4		2	2	-	-	2	-	4	1	2	11	9
	Historia*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2	-	-
	zwarcie roślin żywicielskich*	2	-	-		-	-	-	-	-	1	-	-	2	-	-
	Parametr: Siedlisko gatunku	-	1	2	2	5	2	-	1	4	-	4	5	2	11	13
Perspektywy ochrony		-	1	1	1	2	3	1	3	4	-	5	5	2	11	13
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)		-	-	-	-	1	2	1	5	6	1	5	5	2	11	13

*Wskaźniki badane wyłącznie w 2011 r.

Uwaga: W 2011 roku badano dodatkowo 2 wskaźniki siedliskowe: *historia (stanowiska)* i *zwarcie roślin żywicielskich*. W metodyce opisanej w przewodniku zrezygnowano z określania tych 2 wskaźników.

Tab. 6A. Podsumowanie zmian ocen stanu ochrony i parametrów na obszarach Natura 2000, na których powtarzano badania, w regionie biogeograficznym **kontynentalnym** w różnych okresach badawczych dla gatunku przeplatka matura *Euphydryas (Hypodryas) matura* - monitoring **skończony**

Nazwa parametru /Stan ochrony	ZMIANY OCEN gatunku <u>przeplatka matura</u> <i>Euphydryas (Hypodryas) matura</i>									Suma obszarów Natura 2000, których monitoring powtarzano
	Liczba obszarów Natura 2000 z daną zmianą, w tym rzeczywistą									
	poprawa			pogorszenie			Zmiana z oceny XX	Zmiana na ocenę XX	Brak zmian	
	o 1 stopień	o 2 stopnie	Razem	o 1 stopień	o 2 stopnie	Razem				
Parametr: Populacja	1	-	1	-	-	-	1	2	7	11
Parametr: Siedlisko gatunku	-	-	-	2	-	2	1	2	6	11
Perspektywy ochrony	-	-	-	1	-	1	1	1	8	11
STAN OCHRONY (Ocena ogólna)	1	-	1	-	-	-	1	1	8	11
UWAGI: np. podanie informacji o zmianach pozornych	brak									

OMÓWIENIE I PODSUMOWANIE WYNIKÓW NA POZIOMIE OBSZARÓW NATURA 2000

Stanowiska monitorowane w latach 2017-2018 były zlokalizowane na terenie 13 obszarów Natura2000. W większości (10) obszarów monitorowano tylko po jednym stanowisku, w dwóch obszarach (Puszcza Białowieska i Poleska Dolina Bugu) monitorowano po 2 stanowiska. Tylko w obszarze Dolina Biebrzy zlokalizowane były 4 stanowiska monitoringowe. W przypadku 5 obszarów uznano, że dane z monitorowanych stanowisk nie pozwalają na inną niż XX ocenę parametrów i wskaźników. W przypadku pozostałych obszarów wskaźniki i parametry oceniano przeważnie tak jak na badanych na ich terenie stanowiskach.

III.A.1. Wskaźniki stanu ochrony, aktualne oddziaływania i przewidywane zagrożenia w regionie biogeograficznym kontynentalnym

1. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników populacji na obszarach Natura 2000

Indeks liczebności

Wskaźnik oceniono dla 8 obszarów. Aż dla 6 z nich były to oceny U2, a dla dwóch - U1.

Izolacja

Wskaźnik oceniono dla 8 obszarów. Pięć z nich obejmowało stanowiska nieizolowane (ocena FV), 2 – izolowane w stopniu średnim (U1) i 1 obszar – stanowisko silnie izolowane.

Liczba obserwowanych osobników

Liczba obserwowanych osobników była bardzo niska. Wskaźnik oceniono dla 8 obszarów, w tym dla 6 była to ocena zła U2, a na dwóch pozostałych – niezadowolająca.

Liczba oprzędów

W niemal wszystkich obszarach, w których oceniono ten wskaźnik stwierdzono obecność oprzędów gąsienic; nie odnaleziono ich tylko w obszarze Borowina. Jednak ich liczba była przeważnie bardzo niska – dla 7 spośród 8 obszarów, dla których oceniono ten wskaźnik 6 była to ocena zła U2, a dla jednego – niezadowolająca U1.

2. Stan i zmiany w czasie poszczególnych wskaźników siedliska gatunku na obszarach Natura 2000

Baza pokarmowa

W większości (5) obszarów oceniono ją jako słabą (U2), na dwóch jako niezadowolającą i tylko w jednym jako właściwą.

Ekspozycja słoneczna mikrosiedlisk

Ten wskaźnik był znacznie lepiej oceniony: FV dla 4 obszarów, U1 dla 2 obszarów i U2 – również dla dwóch obszarów.

3. Stan i zmiany w czasie w zakresie poszczególnych aktualnych oddziaływań dla gatunków na obszarach Natura 2000

Dla obszarów, na których znajdowały się monitorowane stanowiska wykazano 12 kategorii oddziaływań. Najistotniejszym oddziaływaniem była szerząca się „choroba zamierania jesionów” (**K04.05. zawleczenie choroby (patogeny mikrobowe)**), stwierdzona na 10 obszarach i związane z tą chorobą wycinanie chorych lub zdradzających objawy choroby drzew (zwiędłe i suche pędy wierzchołkowe) jako potencjalnych rozsadników choroby (**B02.02 wycinka lasu, B02.04 usuwanie martwych i umierających drzew; B03 przerzedzenie warstwy drzew**). Inne oddziaływania dotyczyły pojedynczych obszarów. Są zmiany w liście oddziaływań, pewne nie są już wykazywane, inne wykazywane są po raz pierwszy, ale dotyczy to głównie oddziaływań o znaczeniu lokalnym.

4. Stan i zmiany w czasie w zakresie i intensywności poszczególnych przewidywanych zagrożeń dla gatunku na obszarach Natura 2000

Liczba wskazanych dla obszarów z przeplatką zagrożeń jest znacznie dłuższa niż oddziaływań, ale większość z nich również ma znaczenie lokalne, bo dotyczy pojedynczych obszarów. Najistotniejsze znaczenie mają zagrożenia związane z chorobą jesionów (K04.03 – 6 obszarów), wycinaniem jesionów, w tym chorych (B02.02, B02.04, B.03, B07 – w sumie 7 obszarów), stosowaniem oprysków w leśnictwie (B04 – 4 obszary). Są zmiany w liście zagrożeń, pewne nie są już wykazywane, inne wykazywane są po raz pierwszy, ale dotyczy to głównie oddziaływań o znaczeniu lokalnym.

III.A.2. Stan ochrony i jego parametry w regionie biogeograficznym kontynentalnym - na obszarach Natura 2000

1. Stan i zmiany w czasie parametru populacji na obszarach Natura 2000

W żadnym obszarze nie określono stanu populacji jako właściwy. W przypadku dwóch obszarów (Łęgi Odrzańskie i Grądy w dolinie Odry) parametr otrzymał ocenę niezadowalającą U1, w przypadku 6 (np. Puszcza Białowieska, Dolina Widawy, Las Żaliński) - złą U2 i w przypadku 5 obszarów – ocenę stan nieznany. O takich ocenach zdecydowały wskaźniki dotyczące liczebności. Generalnie odnotowano stosunkowo niską liczebność. W porównaniu z poprzednim badaniem nie zaszły istotne zmiany. Zmiany dotyczyły czterech obszarów. Poprawę oceny z U2 do U1 zanotowano dla obszaru Łęgi Odrzańskie. Na pozostałych obszarach były to zmiany z oceny nieznanej na złą (Dolina Widawy) lub na ocenę nieznaną z oceny U2.

2. Stan i zmiany w czasie parametru siedliska gatunku na obszarach Natura 2000

Stan siedlisk był bardziej zróżnicowany: właściwy na dwóch obszarach, również na dwóch – niezadowalający, na 4 obszarach zły (głównie z powodu słabej bazy pokarmowej) i na 5 obszarach - nieznany. W porównaniu z poprzednim badaniem zmiany ocen dotyczyły 5 obszarów. W przypadku Puszczy Białowieskiej i Grądów w

Dolinie Odry nastąpiło pogorszenie ocen z U1 na U2. Na pozostałych obszarach były to zmiany z oceny nieznanej na niezadowalającą (Dolina Widawy) lub na oceną nieznaną z oceny U2 (Przeplatki nad Bystrzycą, Łęgi nad Bystrzycą).

3. Stan i zmiany w czasie parametru perspektyw ochrony gatunku na obszarach Natura 2000

Perspektywy ochrony były oceniane podobnie jak stan siedlisk. Dobre perspektywy dotyczą jedynie obszaru Łęgi Odrzańskie, gdzie zanotowano poprawę stanu populacji. W przypadku trzech obszarów określono je jako niezadowalające U1, czterech jako złe U2 i pięciu jako nieznane. Niezadowalające oceny wynikały np. z niewielkiej liczebności dorosłych, słabych rokowań dla siedliska (choroba zamierania jesionów) i zmian sukcesyjnych (zarastanie). W przypadku 8 obszarów oceny perspektyw ochrony pozostały takie same, jak w poprzednim badaniu. Dla jednego obszaru – Borowina – perspektywy oceniono gorzej (U2) niż poprzednio. Na pozostałych obszarach były to zmiany z oceny nieznanej na niezadowalającą (Dolina Widawy) lub na oceną nieznaną z oceny U2 (Łęgi nad Bystrzycą).

4. Stan ochrony gatunku i jego zmiany w czasie

W żadnym obszarze nie określono stanu ochrony gatunku jako właściwy. W przypadku dwóch obszarów (Łęgi Odrzańskie i Grądy w dolinie Odry) parametr otrzymał ocenę niezadowalającą U1, w przypadku 6 (np. Puszcza Białowieska, Dolina Widawy, Las Żaliński) - złą U2 i w przypadku 5 obszarów – ocenę stan nieznaną. O takich ocenach zdecydowały oceny parametru populacja (niskie liczebności lub brak stwierdzeń gatunku). W porównaniu z poprzednim badaniem nie zaszły istotne zmiany. Zmiany dotyczyły tylko 3 obszarów. Poprawę oceny z U2 do U1 zanotowano dla obszaru Łęgi Odrzańskie. Na pozostałych obszarach były to zmiany z oceny nieznanej na złą (Dolina Widawy) lub na oceną nieznaną z oceny U2 (Łęgi nad Bystrzycą).

Jeśli chodzi o wszystkie 3 dotychczasowe etapy prac (2011, 2014 i 2017), oceny stanu ochrony nie uległy zmianom na 2 obszarach (Przeplatki nad Bystrzycą i Las Żaliński).

W świetle wyników monitoringu stan gatunku w regionie biogeograficznym kontynentalnym należałoby ocenić jako zły U2.

III.B. POZOSTAŁE TABELY DOTYCZĄCE OBSZARÓW NATURA 2000

Tab. 7. Oceny: stanu ochrony i jego parametrów na poszczególnych obszarach Natura 2000 w regionie biogeograficznym kontynentalnym dla gatunku przeplatka matura *Euphydryas (Hypodryas) matura* - monitoring skończony

-	KOD OBSZARU Natura 2000	Nazwa obszaru Natura 2000	Liczba stanowisk w obszarze Natura 2000			Województwo ew. kraina geograficzna	OCENY gatunku przeplatka matura <i>Euphydryas (Hypodryas) matura</i> na poszczególnych obszarach Natura 2000											
			Poprzednio		Teraz		Populacja			Siedlisko gatunku			Perspektywy ochrony			Stan ochrony (ocena ogólna)		
			2011	2014	2017		2011	2014	2017-2018	2011	2014	2017-2018	2011	2014	2017-2018	2011	2014	2017-2018
1.	PLC200004	Puszcza Białowieska	2	2	2	podlaskie	-	U2	U2	-	U1	U2	-	U2	U2	-	U2	U2
2.	PLH020017	Grądy w Dolinie Odry	-	1	1	dolnośląskie	-	U1	U1	-	U1	U2	-	U1	U1	-	U1	U1
3.	PLH020018	Łęgi Odrzańskie	2	2	1	dolnośląskie	-	U2	U1	-	FV	FV	-	FV	FV	-	U2	U1
4.	PLH020036	Dolina Widawy	1	1	1	dolnośląskie	-	XX	U2	-	XX	U1	-	XX	U1	-	XX	U2
5.	PLH020037	Góry i Pogórze Kaczawskie	1	-	1	dolnośląskie	-	-	U2	-	-	FV	-	-	U1	-	-	U2
6.	PLH020055	Przeplatki nad Bystrzycą	1	1	1	dolnośląskie	U1	U2	XX	U1	U1	XX	U2	XX	XX	XX	XX	XX
7.	PLH020103	Łęgi nad Bystrzycą	-	1	1	dolnośląskie	-	U2	XX	-	U1	XX	-	U2	XX	-	U2	XX
8.	PLH060032	Poleska Dolina Bugu	-	1	2	lubelskie	-	XX	XX	-	XX	XX	-	XX	XX	-	XX	XX
9.	PLH060099	Uroczyska Lasów Strzeleckich	1	1	1	lubelskie	-	XX	XX	-	XX	XX	-	XX	XX	-	XX	XX
10.	PLH060102	Las Żaliński	1	1	1	lubelskie	U2	U2	U2	U1	U1	U1	U1	U2	U2	U2	U2	U2
11.	PLH080030	Borowina	-	1	1	lubuskie	-	U2	U2	-	U2	U2	-	U1	U2	-	U2	U2
12.	PLH180012	Ostoja Przemyska	-	-	1	podkarpackie	-	-	U2	-	-	U2	-	-	U2	-	-	U2
13.	PLH200008	Dolina Biebrzy	-	3	4	podlaskie	-	XX	XX	-	XX	XX	-	XX	XX	-	XX	XX
						FV	-	-	-	-	1	2	-	1	1	-	-	-
						U1	1	1	2	2	5	2	1	2	3	-	1	2
						U2	1	6	6	-	1	4	1	3	4	1	5	6
						XX	-	4	5	-	4	5	-	5	5	1	5	5
						Suma obszarów	2	11	13	2	11	13	2	11	13	2	11	13

Uwagi: We wstępnym etapie prac badano stanowiska położone były na terenie 7 obszarów Natura 2000, ale raporty roczne przygotowano tylko dla 2 z nich.

* Brak oceny oznacza, że w obszarze Natura 2000 nie badano stanowisk w danym sezonie monitoringowym

Wyróżnienie różnic w ocenach: Kolorem zielonym wyróżniono zmianę oceny z niższej na wyższą, pomarańczowym wyróżniono zmianę oceny z wyższej na niższą, a szarym - zmianę z określonej oceny na stan nieznaną lub na odwrót (są to zmiany dotyczące dwóch ostatnich etapów prac). Kolorem niebieskim zaznaczono oceny bez zmian we wszystkich trzech etapach prac.

Inne uwagi: np. wyjaśnienie, dlaczego na jakichś obszarach ocena ogólna nie odpowiada ocenie najniżej ocenionego parametru, np. tak: W przypadku obszaru Grądy w Dolinie Odry ocena ogólna U1 nie odpowiada ocenie najniżej ocenionego parametru (siedlisko U2). Mimo jednej oceny U2, dla parametru opisującego siedlisko, postanowiono utrzymać ocenę ogólną na poziomie U1 (jak w poprzednim etapie), biorąc pod uwagę fakt, że badana populacja wydaje się być jedną z najliczniejszych w obrębie Dolnego Śląska, aktualne nieźle oceny wskaźników populacyjnych (liczebność wyższa niż w 2014 r.; nieco niższa liczba oprzędów) oraz prowadzone zabiegi ochronne (nasadzenia roślin żywicielskich).

IV. PODSUMOWANIE INFORMACJI O STWIERDZONYCH GATUNKACH OBCYCH

Tab. 10. Lista gatunków obcych stwierdzonych łącznie na stanowiskach w trakcie monitoringu gatunku przeplatka matura *Euphydryas (Hypodryas) matura* monitoring **skończony**

Oceniony Obszar Natura 2000*	Id stanowiska	Stanowisko gatunku <u>przeplatka matura</u> <i>Euphydryas</i> (<i>Hypodryas</i>) <i>matura</i>)	Obserwowane GATUNKI OBCE**				
			Nazwa polska	Nazwa łacińska	Poprzednio		Teraz
					2011	2014	2017-2018
Rośliny							
Grądy w Dolinie Odry	5184	Bystrzyca Oławska	Niecierpek drobnokwiatowy	<i>Impatiens parviflora</i> DC.		+	+
	5514	Chwalimierz	Nawłóć późna	<i>Solidago gigantea</i> Aiton		-	+
	5514	Chwalimierz	Niecierpek drobnokwiatowy	<i>Impatiens parviflora</i> DC.		+	
	5514	Chwalimierz	Niecierpek gruczołowaty	<i>Impatiens glandulifera</i> Royle		-	+
Ostoja Przemyska	11154	Iskań	Barszcz Sosnowskiego	<i>Heracleum sosnowskyi</i> Manden.			+
Ostoja Przemyska	11154	Iskań	Klon jesionolistny	<i>Acer negundo</i> L.			+
Przeplatki nad Bystrzycą	3661	Okulice	Rdestowiec japoński	<i>Reynoutria japonica</i> Houtt.	-	-	+
Przeplatki nad Bystrzycą	3661	Okulice	Robinia akacjowa	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	+	+	+
Przeplatki nad Bystrzycą	3661	Okulice	Winobluszcz zaroślowy	<i>Parthenocissus inserta</i> (A.Kern.) Fritsch	-	+	
	5180	Wielowieś - Zaborów	Mahonia pospolita	<i>Mahonia aquifolium</i> (Pursh) Nutt.		+	+
	5180	Wielowieś - Zaborów	Rdestowiec sachaliński	<i>Reynoutria sachalinensis</i> (F. Schmidt) Nakai		+	+
Dolina Widawy	3663	Wrocław - Las Rędziński	Sosna czarna	<i>Pinus nigra</i> Arnold	+	+	+
Dolina Widawy	3663	Wrocław - Las Rędziński	Robinia akacjowa	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	+	+	+
Łęgi nad Bystrzycą	4023	Wrocław - Ratyń	Nawłóć kanadyjska	<i>Solidago canadensis</i> L.	-	-	+
Las Żaliński	4405	Żalin	Niecierpek drobnokwiatowy	<i>Impatiens parviflora</i> DC.	-	+	+

* Brak wpisanego obszaru oznacza, że stanowisko jest położone poza siecią Natura 2000.

** Obecność gatunku obcego zaznaczono, jako „+”, a jego nie stwierdzenie w danym sezonie, jako „-”. Brak wpisu oznacza, że stanowisko nie było w ogóle badane w danym sezonie monitoringowym.

Tab. 10A. Porównanie stwierdzonych gatunków obcych na stanowiskach gatunku przeplatka matura *Euphydryas (Hypodryas) maturna* z poprzednimi latami - monitoring **skończony**

L.p.	STWIERDZONE		Liczba stanowisk		
	GATUNKI OBCE NA STANOWISKACH GATUNKU <u>przeplatka matura</u> <i>Euphydryas (Hypodryas) maturna</i>		Poprzednio		Teraz
	Nazwa polska	Nazwa łacińska	2011	2014	2017-2018
Rośliny					
1.	Barszcz Sosnowskiego	Heracleum sosnowskyi Manden.	-	-	1
2.	Klon jesionolistny	Acer negundo L.	-	-	1
3.	Mahonia pospolita	<i>Mahonia aquifolium</i> (Pursh) Nutt.	-	-	1
4.	Nawłóć kanadyjska	<i>Solidago canadensis</i> L.	-	-	1
5.	Nawłóć późna	<i>Solidago gigantea</i> Aiton	-	-	1
6.	Niecierpek drobnokwiatowy	<i>Impatiens parviflora</i> DC.	-	3	2
7.	Niecierpek gruczołowaty	<i>Impatiens glandulifera</i> Royle	-	-	1
8.	Rdestowiec japoński	<i>Reynoutria japonica</i> Houtt.	-	-	1
9.	Rdestowiec sachaliński	<i>Reynoutria sachalinensis</i> (F. Schmidt) Nakai	--	1	1
10.	Robinia akacja	<i>Robinia pseudoacacia</i> L.	2	2	2
11.	Sosna czarna	<i>Pinus nigra</i> Arnold	1	1	1
12.	Winobluszcz zaroślowy	<i>Parthenocissus inserta</i> (A.Kern.) Fritsch	-	1	-

PODSUMOWANIE INFORMACJI O STWIERDZONYCH GATUNKACH OBCYCH

W trakcie prac monitoringowych w latach 2017-2018 na stanowiskach przeplatki matura stwierdzono występowanie 11 obcych gatunków roślin. Wszystkie wykazywane były z pojedynczych (1-2) stanowisk. W porównaniu z poprzednim sezonem badań nie stwierdzono winobluszcza zaroślowego, ale sumarycznie zidentyfikowano więcej obcych gatunków (poprzednio było ich 5, obecnie 11).

V. UWAGI DO METODYKI I EWENTUALNE PROPOZYCJE ZMIAN NA PODSTAWIE PROWADZONYCH BADAŃ

Zastosowana metodyka w zakresie określania stanu populacji jest odpowiednia dla tego gatunku. W innych krajach liczebność matura szacowana jest w podobny sposób. Niemniej waloryzacja wskaźników populacji odnoszących się do liczebności imago wydaje się być zawyżona, co powoduje zaniżanie ocen badanych populacji. Proponuje się więc złagodzenie waloryzacji wskaźników liczba obserwowanych osobników i indeks liczebności (por. tab. 6). Proponuje się złagodzenie waloryzacji tych wskaźników do poziomu podanego poniżej:

- liczba obserwowanych osobników FV >5, U1 2-5, U2 <2

- indeks liczebności: FV >15, U1 8-15, U2 <8

Należałoby też rozważyć wprowadzenie wskaźnika opisującego wielkość areалу zajętego przez monitorowaną populację, tak aby powiązać waloryzację wskaźnika liczebność z zajmowanym przez populację arealem.

W przypadku siedliska, przy obecnym stanie wiedzy nie jest możliwe zaproponowanie lepszego sposobu jego oceny.

VI. SKUTECZNOŚĆ PODJĘTYCH DZIAŁAŃ OCHRONNYCH ORAZ PROPOZYCJE DZIAŁAŃ OCHRONNYCH

Na większości (13) monitorowanych stanowisk brak jakichkolwiek działań ochronnych. Prowadzono je tylko na kilku stanowiskach:

Bystrzyca Oławska: W roku 2014, w ramach projektu „Ochrona czynna przeplatki matorny, gatunku wskaźnikowego łęgów, w Polsce południowo-zachodniej” prowadzonego przez fundację EkoRozwoju (w skrócie FER) we współpracy z Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych we Wrocławiu, przeprowadzono nasadzenia jesionu wyniosłego, kaliny koralowej (sugerowana roślina zastępcza dla gąsienic matorny) oraz derenia świdy (jednego z preferowanych roślin nektarodajnych postaci dojrzałych). Część z wysadzonych jesionów wyniosłych stała się miejscem rozwoju larw, co wskazuje na potrzebę kontynuacji tego typu działań. Warto podkreślić, że nasadzenia były spójne z zadaniami opisanymi w PZO obszaru "Grądy w dolinie Odry". Dodatkowo obszar występowania matorny w tutejszych lasach pozostał wolny od zabiegów chemicznego zwalczania foliofagów dębu na drodze wypracowanego porozumienia między LP (RDLP Wrocław, Nadleśnictwo Oława) i entomologami-przyrodnikami.

Chwalimierz: W roku 2014 w ramach projektu "Ochrony czynnej przeplatki matorny, gatunku wskaźnikowego łęgów w Polsce SW", wykonano nasadzenia jesionów wyniosłych wzdłuż drogi p-poż., dla połączenia stanowisk gatunku we wschodniej i północnej części kompleksu (Nadl. Miękinia, FER Wrocław). Nasadzenie poprawiło bazę pokarmową tego gatunku, mimo strat wynikających z choroby jesionów.

Okulice: Plan Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 "Przeplatki nad Bystrzycą" (zatwierdzony - obowiązuje). Projekt Fundacji EkoRozwoju (FER) i RDLP Wrocław "Ochrona przeplatki matorny, gatunku wskaźnikowego łęgów w Polsce południowo-zachodniej" (2013-2015). Skuteczność można ocenić pozytywnie, ale nasadzenia wymagają zabiegów pielęgnacyjnych, z uwagi na konkurencyjność innej niepożądanego roślinności.

Podcerkwa: Do działań ochronnych zaliczyć można coroczne wykaszanie wschodniej części polany Podcerkwa-Składnica (Nadleśnictwo Białowieża) oraz ograniczanie leszczyny na skraju Drogi Zwierzynieckiej (Nadl. Hajnówka)

Zielona Droga: Od roku 2015 Nadl. Hajnówka wykonało zabiegi usuwania niektórych krzewów i drzew w pasie drogi leśnej, wzdłuż której prowadzony jest monitoring. Usunięto głównie leszczynę i olszę rosnące na obu poboczach drogi, pozostawiając jednocześnie młode jesiony i klony, które obecnie mają do 4-6 metrów wysokości i mogą być już przydatne dla rozwoju gąsienic przeplatki matorny. Działania należy ocenić bardzo pozytywne, co w bieżącym roku zaowocowało znalezieniem aż 4 złóż jajowych + dwóch oprzędów w obrębie południowej części stanowiska przy skrzyżowaniu z kolejką wąskotorową. To jest najlepszy wynik od roku 2011 (obserwacje prowadzono co roku).

Wrocław Ratyń: W roku 2013, w ramach projektu „Ochrona czynna przeplatki matorny, gatunku wskaźnikowego łęgów, w Polsce południowo-zachodniej” prowadzonego przez fundację EkoRozwoju (w skrócie FER) we współpracy z Regionalną Dyрекcją Lasów Państwowych we Wrocławiu, przeprowadzono akcję wzmocnienia tutejszej populacji. W tym celu pobrano ponad dwadzieścia oprzędów z larwami, które przymocowano do jesionów na terenie Lasu Ratyńskiego. Wydaje się, że wspomniana akcja osiągnęła skutek i nieco poprawiła kondycję oraz liczebność tutejszej populacji, która wykazywała bardzo silny spadek.

Proponowane do wprowadzenia działania ochronne to przede wszystkim: Wprowadzenie aktywnej ochrony jesionu europejskiego w drzewostanie; dosadzanie jesionów; wobec dalszych ubytków, zarówno w młodych jak i starszych drzewostanach jesionowych, kontynuowanie nasadzeń tego gatunku wzdłuż dróg przeciwpożarowych i oddziałowych; oszczędzanie młodych jesionów przy jesiennym wykaszaniu poboczy grobli w celu poprawy bazy roślin nektarodajnych; późnojesienne koszenie łąk dla ochrony oprzędów na przetaczniku długolistnym.

VII. INNE UWAGI

Brak.

VIII. WYKONAWCY MONITORINGU

Tab. 11. Eksperti lokalni badanych stanowisk gatunku przeplatka matura *Euphydryas (Hypodryas) matura* wg obszarów Natura 2000 w regionie biogeograficznym **kontynentalnym** - monitoring **skończony**

Lp.	Lokalizacja stanowiska gatunku <u>przeplatka matura <i>Euphydryas (Hypodryas) matura</i></u>			Id stanowiska	Nazwa stanowiska gatunku*	NAZWISKO EKSPERTA LOKALNEGO <i>(wykonawcy monitoringu)**</i>		
	KOD Obszaru Natura 2000	obszar Natura 2000 – nazwa	województwo kraina geograficzna			poprzednio		teraz
						w roku 2011	w roku 2014	w latach 2017-2018
1.	PLH020017	Grądy w Dolinie Odry	dolnośląskie	5184	Bystrzyca Oławska		Adrian Smolis	Adrian Smolis, Marcin Kadej
2.	PLH020018	Łęgi Odrzańskie	dolnośląskie	4451	Grzybów	Ewelina Myśków	-	-
3.	PLH020018	Łęgi Odrzańskie	dolnośląskie	4452	Malczyce	Ewelina Myśków	Dariusz Tarnawski	Dariusz Tarnawski
4.	PLH020036	Dolina Widawy	dolnośląskie	3663	Wrocław - Las Rędziński	Adam Malkiewicz, Marcin Kadej	Marcin Kadej	Marcin Kadej
5.	PLH020037	Góry i Pogórze Kaczawskie	dolnośląskie	9498	Chrośnica-Janówek	-	-	Marcin Kadej, Dariusz Tarnawski
6.	PLH020055	Przeplatki nad Bystrzycą	dolnośląskie	3661	Okulice	Adam Malkiewicz	Adam Malkiewicz, Malwina Barczyk	Adam Malkiewicz
7.	PLH020103	Łęgi nad Bystrzycą	dolnośląskie	4023	Wrocław - Ratyń	Radosław Stelmaszczyk, Malkiewicz Adam	Radosław Stelmaszczyk, Malkiewicz Adam	Adrian Smolis, Adam Malkiewicz
8.			dolnośląskie/ Wysoczyzna Średzka	5514	Chwalimierz	-	Adam Malkiewicz	Adam Malkiewicz
9.			dolnośląskie/ Obniżenie Ścinawskie	5180	Wielowieś - Zaborów	-	Ewelina Myśków, Marlena Zawisza	Dariusz Tarnawski, Marcin Kadej

WYNIKI MONITORINGU W LATACH 2015-2018

Lp.	Lokalizacja stanowiska gatunku <u>przeplatka matura <i>Euphydryas (Hypodryas) matura</i></u>			Id stanowiska	Nazwa stanowiska gatunku*	NAZWISKO EKSPERTA LOKALNEGO (<i>wykonawcy monitoringu</i>)**		
	KOD Obszaru Natura 2000	obszar Natura 2000 – nazwa	województwo kraina geograficzna			poprzednio		teraz
						w roku 2011	w roku 2014	w latach 2017-2018
10.	PLH060032	Poleska Dolina Bugu	lubelskie	5804	Krynica	-	Krzysztof Pałka	Krzysztof Pałka
11.	PLH060032	Poleska Dolina Bugu	lubelskie	10923	Matcze	-	-	Krzysztof Pałka
12.	PLH060099	Uroczyska Lasów Strzeleckich	lubelskie	4461	Łąki nad Ubrodowianką	Krzysztof Pałka	Krzysztof Pałka	Krzysztof Pałka
13.	PLH060102	Las Żaliński	lubelskie	4405	Żalin	Marek Hołowiński	Marek Hołowiński	Krzysztof Pałka
14.	PLH080030	Borowina	lubuskie	5187	Borowina	-	Marcin Kadej, Dariusz Tarnawski	-
15.	PLH080030	Borowina	lubuskie	11030	Borowina 2	-	-	Adam Malkiewicz, Fuglewicz Stanisław
16.	PLH180012	Ostoja Przemyska	podkarpackie	11154	Iskań	-	-	Krzysztof Pałka, Arkadiusz Dębała
17.	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	3487	Podcerkwa - składnica	Cezary Bystrowski	Cezary Bystrowski, Marcin Sielezniew	Cezary Bystrowski
18.	PLC200004	Puszcza Białowieska	podlaskie	3488	Zielona Droga	Tomasz Ginszt	Cezary Bystrowski, Marcin Sielezniew	Cezary Bystrowski
19.	PLH200008	Dolina Biebrzy	podlaskie	5478	Giełczyn-Brzeziny B	-	Marcin Sielezniew	Marcin Sielezniew
20.	PLH200008	Dolina Biebrzy	podlaskie	10887	Grobla Honczarowska	-	-	Marcin Sielezniew
21.	PLH200008	Dolina Biebrzy	podlaskie	5476	Kapice	-	Marcin Sielezniew	Marcin Sielezniew
22.	PLH200008	Dolina Biebrzy	podlaskie	5477	Pogorzały	-	Marcin Sielezniew	Marcin Sielezniew

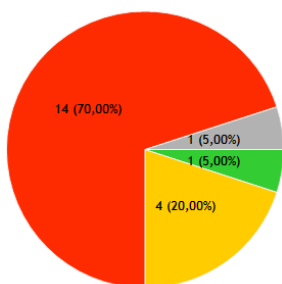
* Wytłuszczonym drukiem zaznaczono stanowiska badane w monitoringu gatunków i siedlisk przyrodniczych PMS po raz pierwszy w latach 2017-2018.

** Brak wykonawcy oznacza, że stanowisko nie było monitorowane w danym okresie prac.

IX. SYNTETYCZNE PODSUMOWANIE WYNIKÓW MONITORINGU GATUNKU

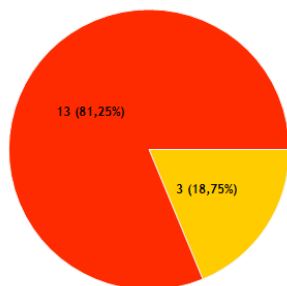
REGION KONTYNENTALNY

Populacja 2017-2018

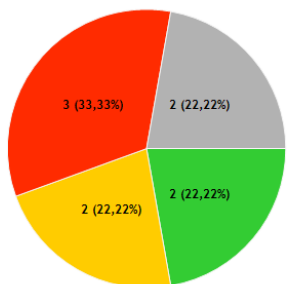

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Populacja 2014

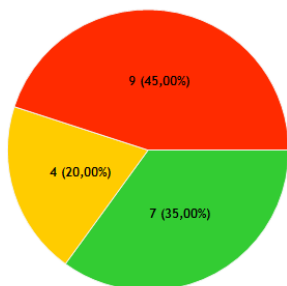

Populacja 2011

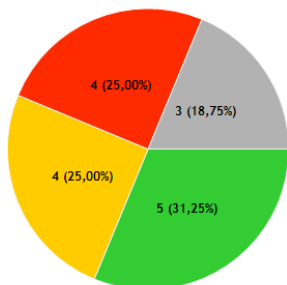

■ FV – stan właściwy
 ■ U1 – stan niezadowolający
 ■ U2 – stan zły
 ■ XX – stan nieznan

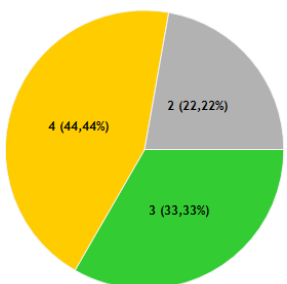
Siedlisko 2017-2018

Siedlisko 2014

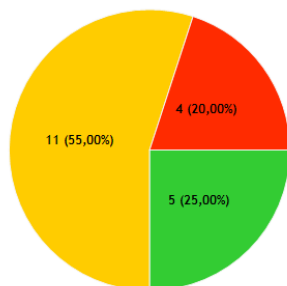

Siedlisko 2011

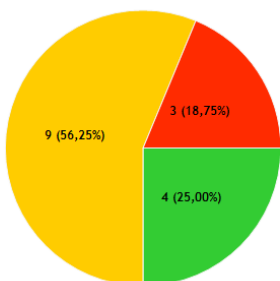

■ FV – stan właściwy ■ U1 – stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

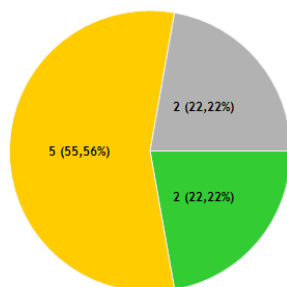
Perspektywy ochrony 2017-2018

Perspektywy ochrony 2014

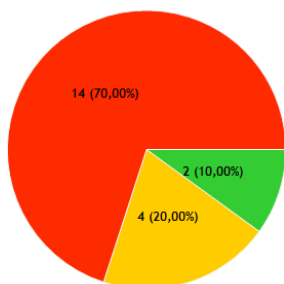

Perspektywy ochrony 2011

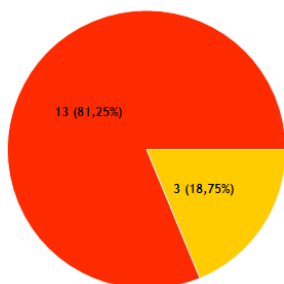

■ FV – stan właściwy
 ■ U1– stan niezadowolający
 ■ U2 – stan zły
 ■ XX – stan nieznan

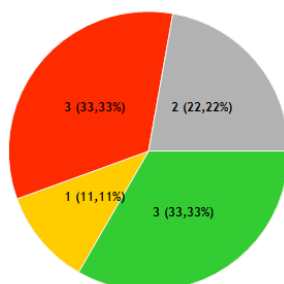
Ocena ogólna 2017-2018

Ocena ogólna 2014

Ocena ogólna 2011

■ FV – stan właściwy ■ U1– stan niezadowolający ■ U2 – stan zły ■ XX – stan nieznan

Region kontynentalny

Populacja

Stan populacji został oceniony jako właściwy na jednym stanowisku. W przypadku czterech stanowisk (20%) parametr otrzymał ocenę niezadowalającą U1, a w przypadku 14 - złą U2. O takich ocenach zdecydowały wskaźniki dotyczące liczebności (zwłaszcza indeks liczebności). Generalnie odnotowano stosunkowo niską liczebność. W porównaniu z poprzednim badaniem zmiany w ocenach dotyczyły pięciu stanowisk. Poprawa oceny z U2 do U1 dla stanowisk Okulice i Wielowieś-Zaborów wynikała ze wzrostu liczebności. Poprawa z U1 na FV dla stanowiska Łąki nad Ubrodowianką wynikała ze zwiększenia się liczby obserwowanych osobników. Pogorszenie oceny z U1 na U2 w przypadku stanowiska Wrocław - Las Rędziński wynikało ze spadku liczebności, który mógł być częściowo spowodowany nie do końca optymalnymi warunkami w czasie kontroli; nie powinny one jednak wpłynąć decydująco na aż tak duży spadek wartości wskaźników dotyczących liczebności. Ta zmiana jest zmianą prawdziwą. Piąta zmiana dotyczy stanowiska Chwalimierz, gdzie populacja została oceniona jako XX (poprzednio U2), z powodu dużej różnicy w ocenie liczebności motyli i oprzędów gąsienic. Nie wpłynęło to na ocenę ogólną stanowiska (FV).

W świetle wyników monitoringu stan populacji gatunku w regionie biogeograficznym kontynentalnym należy ocenić jako zły U2.

Siedlisko

Stan siedlisk oceniono na większości 9 stanowisk jako zły (słaba baza pokarmowa oraz braki odpowiedniej ekspozycji słonecznej stanowisk przez ekspansywne byliny i zacieńające drzewa). W przypadku czterech stanowisk (20%) parametr otrzymał ocenę - U1, siedmiu FV, a żadnego - XX. Decydujący wpływ na złą ocenę miał wskaźnik baza pokarmowa - 11 ocen U2 (prawdziwe pogorszenie na 3 stanowiskach). W porównaniu z 2014 r. zmiany ocen dotyczą przede wszystkim bazy pokarmowej (7 zmian), ale też ekspozycji słonecznej mikrosiedlisk (5 zmian). Ponad dwukrotnie wzrosła liczba ocen złych (U2) dla siedliska gatunku (z 4 na 9 ocen), gdy w pierwszym sezonie badań (2011r.) ocen takich nie było wcale (przy 2 ocenach XX).

W świetle wyników monitoringu stan siedlisk gatunku w regionie biogeograficznym kontynentalnym należy ocenić jako zły U2.

Perspektywy ochrony

W przypadku pięciu stanowisk perspektywy ochrony oceniono jako dobre - FV, jedenastu – niezadowalające U1, a czterech jako złe U2. Oceny tego parametru nie są więc bardziej optymistyczne niż oceny stanu populacji oraz siedliska. Niezadowalające oceny wynikały np. z niewielkiej liczebności dorosłych, słabych rokowań dla siedliska (choroba zamierania jesionów) i zmian sukcesyjnych (zarastanie). W krótkim okresie siedmiu lat (2011-2018) doszło do stopniowego pogorszenia się ocen perspektyw

ochrony w porównaniu z poprzednim badaniem, co widać na przykładzie wzrostu ocen U1 (od 5 przez 9 do 11). Z drugiej strony liczba ocen FV i U2 w porównaniu z rokiem 2014 zmieniła się tylko o jedno stanowisko, co wiąże się z ogólnym wzrostem liczby monitorowanych stanowisk z 16 do 20. W przypadku 10 stanowisk oceny perspektyw ochrony pozostały takie same, jak w poprzednim badaniu. Co ciekawe, parametr ten uległ zmianie oceny na obu stanowiskach w Puszczy Białowieskiej; dla stanowiska Podcerkwa – składnica jest to zmiana na gorsze (U1 na U2), a na Zielonej Drodze na lepsze (U2 na U1).

W związku z tym perspektywy ochrony gatunku w regionie biogeograficznym kontynentalnym proponuje się ocenić tylko jako niezadowolające U1.

Ocena ogólna

Stan ochrony gatunku został oceniony jako właściwy FV w przypadku dwóch stanowisk (Chwalimierz oraz Łąki nad Ubrodowianką). W przypadku czterech stanowisk oceniono go jako niezadowolający U1, a w przypadku czternastu – jako zły U2. O takich ocenach zdecydowały oceny stanu populacji, wynikające ze stosunkowo niskiej liczebności gatunku na badanych stanowiskach. Zmiany w ocenach w porównaniu z poprzednim badaniem w 2014 r. dotyczyły stanowisk: Okulice, Wielowieś-Zaborów (poprawa oceny z U2 na U1), Łąki nad Ubrodowianką (poprawa oceny z U1 na FV), Chwalimierz (z U2 na FV) oraz stanowiska Wrocław Las Rędziński (pogorszenie oceny z U1 na U2). We wszystkich przypadkach wynikało to ze zmian liczebności gatunku, a w Chwalimierzu, głównie ze zmiany w bazie pokarmowej. Związane to jest z pozytywnymi wynikami programu nasadzeń roślin żywicielskich na tym stanowisku.

Jeśli chodzi o wszystkie 3 dotychczasowe etapy prac (2011, 2014 i 2017), oceny stanu ochrony nie uległy zmianom na 10 stanowiskach.

W świetle wyników monitoringu stan gatunku w regionie biogeograficznym kontynentalnym należałoby ocenić jako zły U2.